VÀI KHUYẾN-CÁO VỀ DANH-TỪ THỰC-VẬT-HỌC

Phân-hóa (Sinh học). Danh-từ này đã được Đào-văn-Tiến đề-nghị để dịch tiếng *différenciation*. Nay danh-từ ấy đã được Ủy-ban dùng để dịch tiếng *décomposition*. Ủy-ban đề-nghị nên dùng tiếng *biệt-hóa* để dịch tiếng *différenciation*. Còn danh từ *spécialisation* sẽ được dịch là *chuyên-hóa* trong trường-hợp dùng cho các tế-bào và dịch là *chuyên-môn-hóa* trong trường-hợp dùng chỉ về người.

Lai-giống (Sinh-học). Từ lâu dùng để dịch chữ *croiser*, song tiếng ấy có thể lầm với *croisement intergénérique*, vì ta đã dịch tiếng *genre* là *giống*.

Ủy-ban đề-nghị dùng động-từ đơn *lai* để dịch chữ *hybrider*.

Tính (Sinh-học) Tiểu-ban Danh-từ Thực-vật đã cho thấy (1964 : XIII) rằng dịch *sexe* bằng *tính* không đúng và không tiện. Không tiện vì dịch như vậy làm bế tắc, vì ta sẽ không dịch được nhiều chữ như *dihybridisme* (đã dịch là *lai-giống hai-tính)*. Không đúng vì *sexe* không phải một *tính*.

Ủy-Ban đồng ý nên dịch tiếng *sexe* là *phái* như ta đã dùng từ lâu và các danh-từ sau đây sẽ được dịch là :

Sexualité	*Phái-tính*
Sexué	*Hữu-tính*
Caractères sexeels	*Đặc-tính về phái*
Asexué	*Phi-phái, vô-phái*

Đồng-hóa diệp-lục-tố, Lục-hóa, Diệp-hóa. *Đồng-hóa* có nghĩa là hấp-thu một cái gì để biến thành chính mình. Danh-từ *đồng-hóa diệp-lục-tố* có thể làm cho ta hiểu lầm là hấp-thu diệp-lục-tố để biến thành sinh-chất. Danh-từ *lục-hóa* có thể có nghĩa là hóa ra xanh. Danh-từ *diệp-hóa* có thể làm cho ta lộn với hóa ra lá (foliarisé).

Vậy Ủy-ban đề-nghị chỉ nên dùng danh-từ *quang-tổng-hợp* để dịch tiếng *photosynthèse* (danh-từ *assimilation chlorophyllienne* bây giờ cũng ít dùng ở Sinh-học). Nếu muốn dùng từ-ngữ *assimilation chlorophyllienne* thì nên dịch là *sự đồng-hóa do diệp-lục-tố* (*assimilatic . : sự đồng-hóa ; chlorophylle : chất diệp-lục*).

Võng-thể (Sinh-học). Trong Sinh-học Thực-vật, Giáo-sư Phạm-Hoàng-Hộ đã dùng danh-từ *võng-thể* để dịch danh-từ *réticulum endoplasmique*. Ủy-Ban đề-nghị nên dùng danh-từ *mạng nội-chất* để dịch danh-từ ấy.

Danh-từ *võng-thể* để dịch danh-từ *dictyosome* thì đúng hơn.

Phân cắt và Phân liệt (Sinh-học). Trong Danh-từ Thực-vật hiện đã dùng tiếng *phân-cắt của tế-bào* để dịch tiếng *division cellulaire*. Ủy-Ban đề-nghị nên dùng danh-từ *phân-chia* để dịch tiếng ấy.

Tiếng *phân-liệt* dùng để dịch tiếng *segmentation* ở phôi-sinh-học.

Trụ và Trục. Tiếng *trụ* đã được dùng dịch tiếng *cylindre*. Song Đào-văn-Tiến đã dùng tiếng *trụ* để dịch tiếng *stèle*. Thành ra Tiểu-ban Thực-vật đã đề-nghị dịch danh-từ *cylindre central* là *trung-trục* hay *trục trung-tâm*. Nhưng tiếng *trục* đã được dùng để dịch chữ *axe*.

Ủy-ban đề-nghị nên dịch *stèle* lại là *cấu-trụ*, thành ra *cylindre central* vẫn dịch như cũ là *trụ trung-tâm*. Các tiếng *polystèle*, *actinostèle* v.v... vẫn dịch như cũ là *đa-trụ* và *tinh-trụ*.

PHẠM-HOÀNG HỘ